

SLOVENSKI

Poročevalac

Direktor: Rudi Janžura — Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Tiska tiskarna Slovenskega poročevalca — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 55-22 do 55-26 — Uprava: Ljubljana, Copova ul. 50/III., telefon 45-75 in 46-21 — Oglasi oddelček: Ljubljana, Kardeljeva ulica 5, telefon 38-96, za ljubljanske naročnike 24-63, za zunanje 38-32 — Poštni predaj: 29 — Tek. račun NB 601-90321-6 — Mesečna naročnina 140 din

ZASEDANJE GOSPODARSKEGA SVETA VLADE FLRJ NA BLEDU

Družbeni plan industrije in investicij se normalno izpolnjuje

V soboto se je na Bledu začelo zasedanje Gospodarskega sveta vlade FLRJ, na katerem so razpravljali o izpolnjevanju proizvodnega plana v prvem letošnjem polletju in o družbenem planu za leto 1953. Sejo je vodil predsednik Gospodarskega sveta FLRJ Boris Kidrič, navzoči pa so bili vsi člani Gospodarskega sveta, med njimi Svetozar Vukmanović, generalni polkovnik Ivan Gosnjak, Milentije Popović, Mijalko Todorović in Djuro Salaj ter predsedniki in pomočniki gospodarskih svetov ljudskih republik; zasedanja so se udeležili tudi član Politbiroja CK KPJ Franc Leskošek, predsednik vlade LR Slovenije Miha Marinko, predsednik vlade Bosne in Hercegovine Djuro Pucar in gospodarski strokovnjaki Gospodarskega sveta FLRJ.

Zmanjšanje materialnih stroškov proizvodnje in povečanje produktivnosti dela

Referati, ki so bili podani o izpolnjevanju družbenega plana v prvem letošnjem polletju in o nalogah našega gospodarstva v zvezi z letošnjo sušo, so pokazali naslednje: Družbeni plan industrije in rudarstva je bil v prvem polletju izpolnjen s 45,5 odstotka, kar ustreza normalni dinamiki v industrijski proizvodnji, ki izkazuje v drugem polletju vselej večjo proizvodnjo. Razen tega bo v drugem letošnjem polletju začelo obratovati več novih tovarn. Izpolnitev plana kmetijske proizvodnje zaostaja zaradi posledic suše. Akumulacija pa se uresničuje sorazmerno z realizacijo proizvodnje.

Eden izmed največjih uspehov novega gospodarskega sistema je v tem, da so podjetja zmanjšala materialne stroške proizvodnje ter potrošnja delovne sile na enoto proizvodnje. Danes je v industriji za 5,4% manj delavcev, ki pa dajejo za 0,4% večjo proizvodnjo. S tem se je tudi zboljšalo stanje delovne sile, saj ne občitimo več pomanjkanja delovne sile. Ključni objekti, kjer je bilo prej pomanjkanje delovne sile najbolj čutnejše, imajo sedaj dovolj delavcev.

Cene na notranjem trgu so bile v prvem polletju stabilne. V zvezi z izpolnjevanjem plana se je zmanjšal indeks cen industrijskega blaga od januarja do julija za 3%, čeprav se je hkrati promet industrijskega blaga povečal za 17%. Denarni obtok se je povečal le za 1,1%, iz česar se vidi: hitrejši obtok denarja glede na povečan promet. Delno povečanje življenjskih stroškov v velikih mestih (za okrog 6%) je nastalo zaradi podražitve nekaterih kmetijskih pridelkov.

Posledica suše

Skoda zaradi suše bo morda še večja kakor l. 1950, vendar bomo posledice te suše lažje prebrodili, kakor pred dvema letoma, ker je naš ekonomski položaj stabilnejši in naše gospodarstvo močnejše. V primeru

potrebe bomo uvozili primerne količine pšenice in masti. Izvoz kmetijskih pridelkov se bo sicer zmanjšal, razliko pa bomo deloma krili s povečanjem izvoza proizvodov rudarstva in barvaste metalurgije. Tudi mnogo večje zaloge kakor v prejšnjih letih nam bodo pomagale prebroditi posledice suše.

V prvem letošnjem polletju smo dosegli velik uspeh pri izvozu. Medtem ko smo lani v prvem polletju izvozili za 21,3 milijarde din blaga, je letos v prvem polletju dosegel redni izvoz 35,4 milijarde din, skupaj s kompenzacijskim izvozom pa za 45,3 milijarde din. Pomembno je zlasti povečanje izvoza industrijskih proizvodov ob nekoliko manjšem izvozu lesa.

Lepo se je razvijala tudi investicijska graditve. Medtem ko smo lani v prvem polletju izpolnili 32% letnega plana investicijske graditve, smo letos v prvi polovici leta dosegli 37%, na gradbiščih ključnih objektov pa 40%. Novi gospodarski sistem in varčevanje sta prišla do izraza tudi v proračunskih izdatkih, ki so precej manjši od planiranih izdatkov in so v prvem polletju dosegli 36%. V splošnem lahko računamo, da bomo v industriji in rudarstvu do konca leta v celoti izpolnili letošnji plan.

Gospodarski položaj v posameznih republikah

Predstavniki republiknih gospodarskih svetov so na seji podali svoja poročila. Predsednik gospodarskega sveta Hrvatske Jakob Blažević je med drugim opozoril na rezultat delovanja novih gospodarskih ukrepov, ki se kaže v relativnem zmanjšanju potrošnje surovin in pogonskega materiala (jamskega lesa, premoga, cementa itd.). Kupni fondi nekmetijskega prebivalstva so se povečali, na vasi pa so se zmanjšali. Tako je promet industrijskega blaga na vasi postal za okrog 20%, v primeru s prvimi lanskim polletjem. Spridne suše je računati, da bo letošnja kmetijska proizvodnja v Hrvatski za okrog 30% manjša od lanske.

Po poročilu predsednika gospodarskega sveta Srbije Jovana Veselinova se družbeni propori bolje uresničujejo, kakor se je pričakovalo. S povečanjem proizvodnje in izvoza barvstih kovin bo Srbija precej pripomogla k izravnavi plačilne bilance z inozemstvom, kar je zlasti važno glede na okolnost, da je računati letos na področju Srbije za zmanjšanjem pridelka sladkorne pese za 50% in sončničnega semena prav tako za 50%.

Kot predstavnik gospodarskega sveta Slovenije je finančni minister Zoran Polić med drugim navedel, da nekatera manjša tekstilna podjetja zaradi visoke stopnje akumulacije ne morejo zdržati konkurence podjetij iz drugih republik. Plan proizvodnje in investicij se normalno uresničuje. Plan izvoza je bil v posameznih proizvodih znatno presežen. Dobro se uresničuje tudi družbeni prispevek.

Tovariš Kidrič o blagovnih zalogah in letošnji suši

Po poročilu gospodarskega sveta Bosne in Hercegovine imajo nekatera podjetja velike zaloge izdelanega blaga, kar otežkoča nadaljnjo proizvodnjo. Bosna je letos precej zaostala glede setvenega plana. V Makedoniji pa je letošnja suša najbolj škodovala nasadom tobaka.

V zvezi s podanimi poročili je predsednik zveznega Gospodarskega sveta Boris Kidrič opozoril na dve važni momenti, ki jih moramo pravilno oceniti, to so posledice suše in vprašanje blagovnih zalog. Poudaril je, da bi bilo pretirano govoriti o velikih blagovnih zalogah v naši industriji. V distributivnem sistemu smo morali delati brez pomembnejših zalog in zato smo morali imeti velikansko število uradnikov, ki so skrbeli za distribucijo. Tako je pomanjkanje zalog narekovalo birokracijo. S tem, da so se zaloge približale normalni višini, ki je potrebna za nemoteno delo industrije, smo ustvarili materialno bazo za odstranitev birokracije v gospodarstvu. Če ne bi imeli določenih rezerv, ki so v celoti še vedno nezadostne, bi naš letošnja suša hudo zadel in bi morali ponovno začeti z obveznim odkupom in distribucijo, kar bi nas spet pripeljalo v birokratizem. Mišljenje nekaterih naših ekonomistov, češ da so zaloge previsoke, so še posledica prejšnjih naziranj, da je treba takoj vse pojesti, kar imamo. Tako naziranja so tuja naši gospodarski liniji. Standardne zaloge so potrebne za industrijsko proizvodnjo in na splošno vzeto še danes nimamo dovolj zalog, razen v nekaterih industrijskih panogah. Razumljivo je, da nekateri stopnje

akumulacije in fondov ne ustrezajo. Zato naj republiški gospodarski sveti dajo ponovne predloge za zmanjšanje stopenj akumulacije, ki bo odobreno, če je potrebno.

Glede letošnje suše je tov. Kidrič poudaril, da je hudo zadel našo kmetijstvo. Nekateri naši ekonomisti se še prav ne zavedajo resnosti te škode, vendar moramo realno gledati na položaj. Naš izvoz se bo zmanjšal za vrednost izvoza kmetijskih pridelkov, razen tega bomo morali uvoziti posamezna živila. To je težka stvar za našo plačilno bilanco, zato je ne smemo podcenjevati. Ne gre pa samo za izvoz. Ogrožen je naš živinski fond, ki ga je treba reševati. Potrebni so hitri ukrepi za ohranitev tega fonda. Treba je razmišljati o prevozu krme iz manj ogroženih krajev v kraje, kjer primanjkuje krme. To krmo je treba pripraviti za zimo. Važna je tudi odkupna cena živine. Na terenu so začele padati cene živini, kar je posledica suše. Mi pa moramo cene živine držati na sedajni višini in morbitne presežke izvoziti v inozemstvo. Tudi naša prehranbena industrija mora predelati čim več mesa.

V nadaljnjih izvajanjih je tov. Kidrič razpravljajal o solidnosti naših cen in o denarnem obtoku. V tej zvezi je poudaril, da je eno izmed pozitivnih posledic izpolnjevanja plana proračunsko varčevanje. V vseh ljudskih republikah so proračunski izdatki nižji, kakor so bili določeni. To je posledica proračunskega varčevanja v smislu politike naše vlade, da se čim bolj zmanjšajo naši proračuni. V diskusiji, ki je sledila, je

gov. Vukmanović-Tempo opozoril na uspehe pri izvajanju novega gospodarskega sistema. Novi gospodarski sistem je dal kolektivom pobudo, da iščejo povsod možnosti za zmanjšanje materialnih stroškov. Tako so n. pr. na železnicah prej trošili

na dan 11.900 ton premoga, sedaj pa trošijo 7000 ton. V boriskem rudniku pa je n. pr. proizvodnost dela narasla za 30%. V nadaljnji diskusiji so sodelovali še predstavniki Srbije, za njimi pa sta govorila Osman Karabegović in Jakov Blažević.

Zaključni govor tovariša Borisa Kidriča

V svojih zaključnih izvajanjih je tov. Boris Kidrič poudaril, da so dosedanja rezultata izpolnjevanja družbenega plana pokazala, da je treba novi gospodarski sistem nadalje razvijati v dosedanja smeri. Doseženi rezultati kažejo tri značilnosti: prvič se je povečala proizvodnost dela v industriji; drugič smo v celoti vzeto dosegli proizvodnjo iz prvega lanskega polletja, kar je bila naloga družbenega plana za prvo polletje; tretja značilnost pa je močno povečanje našega izvoza kot rezultat okrepitve našega gospodarstva. Nekateri težkoče, ki so se pojavile v zvezi z izvoznimi in uvoznimi koeficienti in stopnjami akumulacije je treba takoj reševati. Zato naj republiški gospodarski sveti predložijo dokumentirane predloge.

V nadaljnjih izvajanjih je tov. Boris Kidrič opozoril še na nekatero družbene pojave. V času, ko smo razbili birokratski stroj državnega aparata, so se v gospodarstvu ponekod pokazali birokratski pojavi. V nekaterih podjetjih so direktor, komercialni direktor in sekretar, v posameznih primerih skupaj s predsednikom upravnega od-

bora in delavskega sveta, ustvarili birokratski sloj, ki si skuša prilastiti pravice delavcev do samoupravljanja. Ponekod so si taki birokrati zagotovili visoke tarifne postavke in tako čuvajo svoje posebne interese. Proti takim birokratskim tendencam morata Partija in sindikat mobilizirati delavski razred. Proti takim pojavom se moramo boriti že v začetku.

Ob zaključku svojega govora je tov. Kidrič formuliral temeljne naloge naše gospodarske politike v drugem letošnjem polletju. Temeljna naloga mora biti izpolnitev in preseganje plana izvoza. Od tega, koliko bomo še izvozili v petih mesecih do konca leta, bo odvisno, kako bomo popravili škodo zaradi suše. Druga naloga je dovršiti ključno kapitalno graditve, da bomo prihodnje leto lahko prenesli težaje investicij na kmetijstvo, stanovanjsko graditve in zdravstvene potrebe. Naši ekonomski ukrepi nam bodo omogočili, da bomo lažje prebrodili posledice suše. Za prihodnje leto bomo morali uvoziti po potrebi žito, masti in morebitni sladkor ter močna krmlila. Ena izmed neposrednih nalog na terenu pa je čuvanje našega živinskega fonda.

Predlog družbenega plana za l. 1953

Zmanjšanje obvezne investicijske graditve bo omogočilo večje investicije v kmetijstvu, prometu in stanovanjski graditvi

Zbranih podatkov materialni stroški zmanjšajo le neznatno, bo moralo biti težiče pri nadaljnji obdelavi družbenega plana revidirati in znižati materialne stroške. V načrtu je nadalje upoštevano, da se prihodnje leto zmanjša sečnja v gozdovih za 15%, kar naj se doseže z zmanjšanjem domače potrošnje drv, tako da to zmanjšanje sečnje ne bo povzročilo zmanjšanja našega izvoza lesa.

Možnosti prihrankov v proračunih

Po drugi strani pa so še velike možnosti za zmanjšanje izdatkov v proračunih. To velja predvsem za izdatke v administraciji, v socialnem zavarovanju itd. Fond socialnega zavarovanja dosega po planu 100 milijard dinarjev. Razne socialne dajatve predstavljajo v Jugoslaviji okrog 13% vsega narodnega dohodka. Treba bo zaostri kritereje pri določanju socialnih dajatev in pogojev za dajanje otroških dodatkov, invalidnin itd. ter najti možnost za večjo decentralizacijo socialnega zavarovanja, da se bo to približalo delavstvu. Celotno zdravstveno službo bo treba na nekakšen način izločiti iz državnega proračuna.

O predlogu družbenega plana se je razvila živa diskusija, v kateri so med drugim sodelovali tov. Svetozar Vukmanović, Boris Kidrič, Edvard Kardelj, Jakob Blažević, Jovan Veselinov, Miha Marinko, Djuro Pucar in drugi. V tej diskusiji je bilo poudarjeno, da nas letos suša hudo prizadela in da znaša škoda po nekaterih prvih cenitvah okrog 100 milijard dinarjev. Ta primanjkljaj je treba nadomestiti predvsem z zniževanjem proizvodnih stroškov v industriji, z zmanjšanjem neupravičenih izdatkov v družbenih fondih in proračunskih izdatkih. Diskusija je pokazala, da so še velike rezerve za nadaljnje zmanjšanje normativov v industriji, kar omogoča povečanje proizvodnje v nekaterih industrijskih panogah. Tako se n. pr. lahko poveča proizvodnja tekstilnega blaga, električne energije, jekla, surovega železa iz premoga. Raz n tega je tre-

ba izvršiti revizijo družbenih fondov, zlasti socialnih dajatev, ki so preveč široko postavljene. Hkrati bo treba zmanjšati amortizacijo za 2,8 milijarde din, in sicer v elektrogospodarstvu, industriji nafte, v metalurgiji, v industriji papirja, tekstilnega blaga, usnja, guma in prehrambene industrije.

Zmanjšanje obveznih investicij in finansiranje investicij s kreditom

Obsirno je bila v diskusiji poudarjena potreba, da se preneha s financiranjem kapitalne graditve iz proračuna, kar je državni kapitalistični ukrep, ki vodi do prenašanja sredstev s ključnih objektov na manj važne objekte in do razspanja teh sredstev. Kolektive je treba zainteresirati, da se objekti čimprej dovrše s čim manjšimi stroški. V družbenem planu za prihodnje leto bo sicer določena obvezna kapitalna graditve, ki pa se bo financirala s krediti pri Narodni banki. To pa je prehodni ukrep, kajti gospodarsko življenje bo v praksi naposled samo ocenilo, ali je določen objekt prioriteten ali ne, ali so investicije potrebne in v kakšnem obsegu. V prihodnjem letu bo obvezna kapitalna graditve zmanjšana od 45 na 42 milijard dinarjev. Novi način financiranja s kreditom bo tudi bolj v skladu z

novim gospodarskim sistemom. Ker znaša zmogljivost našega gradbeništva 120 milijard din, bo tudi s te strani dovolj možnosti za druge investicije. Plan obvezne investicijske graditve ne obsega nobenega novega industrijskega objekta, razen hidroelektrarn, železniških prog in mostov. Z zmanjšanjem obvezne investicijske graditve bo sprosenih več sredstev za investicije v kmetijstvu, v cestnem prometu, stanovanjski graditvi, melioracijah itd. Zlasti se bo nadaljevala individualna graditve delavskih stanovanj s pomočjo kredita in gradnja objektov za zdravstvene ustanove. V diskusiji je tov. Edvard Kardelj poudaril, da je treba omogočiti industriji, da se sama razvija brez diriganja birokracije. Treba je ustvariti takšne objektivne ekonomske pogoje, v katerih bo vsak kolektiv občutil potrebo, doseči čim boljši ekonomski uspeh.

Zvezni gospodarski svet je zaključil zasedanje z naslednjimi sklepi: Sprejme se splošna smer ekonomske politike investicij in borbe s posledicami suše. Gospodarski svet bo v sodelovanju z republikami in ustrežajočim aparatom izdelal načela novega sistema kreditiranja v okvirih, ki so bili določeni na seji. V republikah bodo izdelali orientacijske načrte razvoja gospodarstva po posameznih področjih. Naposled se ustanovi komisija za valorizacijo in amortizacijo investicij v podjetjih.

Prva smrtna obsodba v Egiptu

Aleksandrija, 18. avg. (AFP): Komaj 21 let stari tekstilni delavec Mustafa Kamis, ki je bil obtožen kot glavni krivec na procesu pred naglim vojaškim sodiščem v Kafr el Davru, kjer je bila prva razprava zaradi nedavnih izredov v veliki predilnici in spopada delavcev s policijo, je bil obsojen na smrt z obsežnim. O sodbi so odločalo višje vojaško sodišče in bo njegova rozsodba objavljena šele po dveh dneh. Domnevaje pa, da končna odločitev ne bo padla, dokler se ne reši vprašanje, ali je predsednik vlade

ali pa vrhovni poveljnik armade pristojen za potrditev sodb, ki se v državi izrekajo med obsednim stanjem. Vrhovni komandant egiptovske armade Nagib je danes izjavil na sestanku s študenti, da bo v Egiptu uvedena obvezna vojaška služba za študente in tudi za dijake srednjih šol. General Nagib je naglasil, da naloge oboroženih sil niso končane z odstopom kralja Faruka, temveč da je treba uresničiti tudi agrarno reformo in druge ukrepe v korist ljudstva.

Dež v Sloveniji in Hrvatski

Ljubljana, 18. avg. Neprijetna sušna doba je bila dne 17. t. m. končana z vdorom hladnega zraka, ki je ostvaril sorazmerno močne padavine in ohladitve po vsej Jugoslaviji. V Sloveniji in Hrvatski so padle do 18. t. m. do 7. ure zjutraj sledeče množine padavin: Planica 61 mm, Ljubljana 74 mm, Murska Sobota 27 mm, Slovenj Gradec 53 mm, Maribor 42 mm, Celje 33 mm, Novo mesto 33 mm, Aičevščina 20 mm, Zagreb 24 milimetrom, Slav. Brod 9 mm, Ogulin 31 mm, Bjelovar 16 mm, Sisak 16 mm.

Iz navedenih podatkov je razvidno, da so bile najintenzivnejše padavine v Sloveniji in sicer v Alpskem svetu (Ljub-

ljana), stem ko so imele Primorska, vzhodna Slovenija in Dolenjska slabotnejše padavine. Hrvatska in ostali predeli Jugoslavije izkazujejo manjše množine padavin, vendar v teh predelih v jutranjih urah še dežuje. Glavni val padavin pa je že prešel Slovenijo.

Splošno vremensko stanje kaže izredno močno ciklonalno aktivnost v Zahodni Evropi. Zaradi tega vdirajo novi valji labilnega zraka na evropsko celino, ki so že zajeli vso Zahodno Evropo. Predvidoma bodo te značne mase že jutri dosegle naše predel. V zvezi s tem lahko pričakujemo v bodočih dneh nestalno vreme s plohami in nevihtami.

K proslavi desete obletnice ustanovitve Dolomitskega odreda: borci Dolomitskega odreda, med njimi tudi član CK KPS Milko Goršič, pripovedujejo mladini prve partizanske doživljaje

Sovjetska zveza ne mara neodvisne Avstrije

Mnenje v Londonu in Washingtonu — Na Dunaju trdno upajo na pomoč zahodnih sil

London, 18. avgusta (Tanjug). Londonski diplomati niso preveč presenečeni zaradi odklonilnega odgovora ZSSR na poslednje predloge zahodnih velesil o sklenitvi pogodbe z Avstrijo. Prepričani so, da ZSSR ne sprejme sedanega položaja v Avstriji iz naslednjih vzrokov: Avstrija je dokajšen ekonomski prispevek za Sovjetsko zvezo, sedanju status quo dovoljuje ZSSR, da ima svoje sile mnogo bolj

izpostavljene proti Zahodu, kar bi bilo onemogočeno, če bi bila sklenjena pogodba z Avstrijo, in naposled — sovjetska vlada izrablja nereseno avstrijsko vprašanje pri reševanju splošnih vprašanj o Nemčiji. Vsa ta dejstva izpričujejo, da ima avstrijska vlada zelo malo upanja na uspeh, ko prihaja to vprašanje pred Generalno skupščino OZN.

»Poslednja sovjetska nota o avstrijski državni pogodbi je neprijeten epilog stalnih naporov ZDA, Velike Britanije in Francije, da bi bil naposled vendarle sklenjen sporazum o tej pogodbi in da bi prenehala zasedba Avstrije,« piše »New York Times«. Sovjetska zveza zavrača predlog, naj bi bila sklenjena skrajšana pogodba o Avstriji, vnovič načena vprašanja, ki nimajo s to pogodbo nikakršne zveze, kot sta vprašanja Italije in Trsta, ter zavrača vse dosedanje napore, tako da je položaj prav tako nezadovoljiv, kot je bil decembra leta 1950.

»Sovjetska vlada ne mara avstrijske pogodbe,« je poudarjeno v uvodniku »New York Timesa«, saj bi morala s tem umakniti svoje čete iz te države. Dunajski dnevnik »Wiener Kurier« je bisal, da bi v zgodovini težko našli vlado, ki bi imela v razmeroma kratki dobi na svoji vesti toliko zločinov zoper pravice in življenje tujih narodov, kot jih ima Sovjetska zveza. Tak zločin je tudi ravnanje Moskve z Avstrijo. Ves svet ve, da je sovjetska vlada 1. novembra 1943 pred zahodni mi zavzevali slovesno obljubil, da bo Avstriji kot prvi žrtvi nacistične agresije pomagala do neodvisnosti in svobode. Prav

tako pa ve tudi ves svet, da je minilo po zmagi poldrugo leto, preden so se sovjetski predstavniki sploh hoteli posvetovati, kako naj bi se uresničila nekdanja obljuba. Potem so zastopniki Moskve pogajanja zavlačevali štiri leta in ko so govorili o svojih dobrih namelih, so vedno znali izsiliti kakve nove koncesije. Pri svoji trdovratni obstrukciji je bila Moskva očividno prepričana, da so se zahodne sile že navečale praznih razgovorov o Avstriji ter da bodo pustile, naj ostane v Avstriji, kakor je. Po treh notah zahodnih sil pa se je morala sedaj tudi Moskva prepričati, da bi bil naposled vendarle sklenjen sporazum o tej pogodbi in da bi prenehala zasedba Avstrije,« piše »New York Times«. Sovjetska zveza zavrača predlog, naj bi bila sklenjena skrajšana pogodba o Avstriji, vnovič načena vprašanja, ki nimajo s to pogodbo nikakršne zveze, kot sta vprašanja Italije in Trsta, ter zavrača vse dosedanje napore, tako da je položaj prav tako nezadovoljiv, kot je bil decembra leta 1950.

»Arbeiter Zeitung« na Dunaju piše med drugim: »Sovjetska vlada ne osvojitvi Avstrije in če to dejstvo Avstriji ne bi toliko škodovalo, potem bi lahko vzroke, ki jih navaja sovjetska vlada, imeli za šaljive, kajti nikakor ne gre, da bi vprašanje Avstrije vezali z vprašanjem Trsta. To je tipičen primer zavlačevanja, ki bi bilo smešno, če ne bi povzročalo to-

liko škode.« Casopis opozarja, da je cinična sovjetska trditev, po kateri pogodba Avstriji ne bi zajamčila svobode. Prav tako cinična je tudi navedba o sovjetski noti, naj se Avstrija brani s svojimi lastnimi močmi. »Neue Wiener Zeitung« piše, da so na Dunaju in tudi v drugih avstrijskih krajih bili že pred objavljenjem negativne sovjetske note razširjeni lepaki KP Avstrije zoper pogodbo z Avstrijo. To dokazuje, da je ruska odklonitev bila že prej pripravljena in da je bilo avstrijskim kominformovcem naročeno, naj to propagandistično izkoristijo in podpirajo. »Die Presse« poudarja, da je avstrijsko vprašanje dozorelo že do tolike mere, da mora priti pred Generalno skupščino OZN.

Mešana komisija zaradi izgreda na bolgarsko-grški meji

Atene, 18. avg. Na hribu Beles na grško-bolgarski meji je bil danes sestanek komisije grških in bolgarskih oficirjev, da ugotovijo, kako se je pripetil 13. avgusta izgred na meji. Takrat so bolgarski obmejni stražniki napadli neko grško patrolo. V Atenah opozarjajo, da se še vedno ne ve, kam sta izgubila pri tem obmejnem izgredu dva grška vojaka.

Italijanski delavci bi dobili delo v Jugoslaviji

Trst, 18. avg. (Tanjug). Glasilo Slovenske demokratične fronte v Italiji »Soča« zahteva v svoji zadnji številki, naj začne Italija pogajanja o pošiljanju delavcev v Jugoslavijo. Časnik piše, da je bilo letos strogo omejeno število delavcev, ki pojdejo iz Italije v ZDA in Avstralijo, in spričo tega poudarja, da bi lahko v Jugoslaviji našli številni italijanski delavci zaposlitev. »Takšen sporazum,« ugotavlja »Soča«, »bi omogočil zaposliti več tisoč brezposelnih gozdnih delavcev, zidarjev in sezonskih delavcev iz Beneške Slovenije.« Časnik na koncu opozarja, da je predsednik jugoslovanske vlade maršal Tito izjavil že pred nekaj meseci, da so jugoslovanske oblasti pripravljene zaposliti italijanske delavce, da pa italijanska vlada sistematično zavira njihov odhod v Jugoslavijo.

Kitajska delegacija v Moskvi

Moskva, 18. avgusta. Moskovski radio je sinoči sporočil, da je prispela v soboto v Moskvo delegacija kitajske vlade pod vodstvom zunanjega ministra Ču En Laja. V njegovem spremstvu je bil tudi namestnik glavnega generalštaba, več visokih letalskih in mornarskih oficirjev in funkcionarjev zunanjega ministva.

Tehnična pomoč Veliki Britaniji

London, 18. avg. (Tanjug). Velika Britanija je prejela od ZDA po programu vzajemne varnosti 350.000 funtov sterlingov za znanstveno raziskovanje. Ta znesek bodo porabili za proučevanje elektronskih naprav v kovinski proizvodnji. Sodiijo, da bodo te naprave znatno zboljšale in pocenile industrijsko proizvodnjo.

Odpoklic perzijskih vojaških atašejev

Teheran, 18. avg. (AFP). Perzijska vlada je sklenila odpoklicati vse svoje vojaške zastopnike v tujini. Vlada je utemeljila svojo odločitev s tem, da je potrebno varčevanje z devizami.

Minar in njegova hčra na hrastniškem delavskem odru leta 1913

Slovesni začetek zleta „Svobode“

V nedeljo popoldne se je slovesno začel v Trbovljah zlet delavskih kulturnih društev »Svoboda«. Ta pomembna delavska kulturna manifestacija, ki bo dosegla svoj vrhunec s kongresom zveze »Svobode« v soboto, 23. avgusta ter z množičnim nastopom delavcev iz vse Slovenije v nedeljo, 24. avgusta, pomeni velik dogodek za tradicionalno delavsko središče Trbovlje, hkrati pa važen mejnik v celotnem razvoju naše delavske kulture. Slovesna otvoritev je bila na lepo urejenem stadionu, kjer se je zbrala velika množica ljudi, stave iz Trbovelj in okolice. Na začetku slovesnosti je zaigrala godba »Svobode« I iz Hrastnika državno himno. Zbrane goste in vse navzoče je nato pozdrvil predsednik prireditelne odbora tov. Pavle Kovač, ki je izrazil

zadovoljstvo, da so delavska kulturna društva izbrala za svoj prvi zlet in kongres prav rudarske Trbovlje, ki imajo v proletarskih, kulturnih in revolucionarnih gibanjih bogate tradicije. Prvo društvo »Svobode« je bilo ustanovljeno prav v Trbovljah in mnogi člani te revolucionarne proletarske organizacije so dali tudi svoje življenje za lepšo bodočnost delavskega razreda. Tudi sedaj je bilo prvo novo društvo »Svobode« ustanovljeno prav v Trbovljah. Sledil je zanimiv glasbeni spored, v katerem so sodelovale godbe iz Trbovelj, Hrastnika, Zagorja in Zidanega mosta, ki so imele po končanem sporedu tudi skupno vajo za nedeljski zaključni nastop, ko bo hkrati nastopilo 26 delavskih godb. Trbovlje se marljivo priprav-

ljajo na vse te pomembne svečanosti in kar vidno spreminjajo svojo podobo. Prihodnjio nedeljo ob zaključni svečanosti pričakujejo okrog 30.000 obiskovalcev in nad 2000 ljudi je marljivo na delu, da bodo Trbovlje dostojno dočakale ta pomembni dogodek za vse bodoči razvoj delavske kulture.

NASTOPILO BO TUDI EDEN NAJSTAREJŠIH SLOVENSkih PEVSKIH ZBOROV

V sredo, dne 20. t. m. bo nastopil poleg ostalih pevskih zborov trboveljskega okraja tudi najstarejši delavski pevski zbor iz Zasavskih revirjev, in sicer delavski pevski zbor »Svobode« iz Hrastnika.

Ze leta 1912 so hrastniški rudarji na pobudo Karla Malorvrha st. ustanovili »Rudarski pevski zbor«. Ta zbor je bil predhodnik kasnejšega pevskega zbora »Svobode« oziroma »Vzajemnosti« v dobi med obema vojnama in je torej tudi predhodnik sedanjega pevskega zbora »Svobode« I iz Hrastnika. Kot prvi slovenski pevski zbor v zasavskih revirjih je prepeval slovenske narodne in revolucionarne delavske pesmi že v času, ko se je po Hrastniku šopirila še nemškutarska gospoda, ki je imela v svojih rokah vso industrijo ter vso gospodarsko in politično moč. Obenem s slovensko narodno in revolucionarno delavsko pesmijo so člani tega zbora gojili tudi dramatično in so v Hrastniku osnovali delavski oder, ki je bil prav tako prvi v zasavskih revirjih. Tako pevski zbor kakor tudi delavski oder v Hrastniku spadata med najstarejše delavske kulturne organizacije ne samo v Sloveniji, marveč v vsej Jugoslaviji in sta odigrala važno vlogo narodnega in delavskega buditelja v zasavskih revirjih.

Ze od leta 1924 vodi pevski zbor »Svobode« v Hrastniku po-zrtvovalci in neumorni pevovodja Alojz Podlogar, ki je bil tudi med ustanovitelji »Rudarskega pevskega zbora« v letu 1912. Tov. Podlogar je samouk, ki se je usposabljal v svojem prostem času in se razvil v prvovrstnega pevovodjo iz potrebe ter iz ljubezni do slovenske delavske pesmi. Njegova je zaslu-ga, da je danes pevski zbor »Svobode« I v Hrastniku na zavidljivi višini, zaradi česar mu je zaupana tudi naloga, da bo dne 24. t. m., t. j. na glavni zletni dan vodil združene pev-ske zборе iz vse Slovenije.

Sestanek komisije dvanajstih v Tunisu

Od komisije dvanajstih je prišel francoski načrt reform v roke podkomisiji štirih

Tunis, 18. avg. Včeraj je bil končan sestanek komisije dvanajstih, ki je imela nalogo proučiti mnenje tuniških osebnosti, s katerimi se je tuniški bej posvetoval o predlaganem francoskem načrtu reform. Po sestanku komisije je bilo izdano sporočilo, v katerem je rečeno, da je določena podkomisija štirih članov, ki naj bi sestavili enotno sporočilo in objavili vsa mnenja o francoskem načrtu reform. Ta načrt je francoski generalni rezident Hautecloque izročil pretekli mesec tuniškemu beju.

Tuniški bej

mat, temveč tudi odločen moč, ki je kljuboval že mnogim pritiskom in grožnjam, čeprav je bil njegov prednik leta 1943 od Francozov odstavljen. Tudi sedanjemu beju so že grozili z odstavitvijo, a ker se grožnji ni ustrašil, so pritisnili nanj gmotno. Na leto dobiva 180 milijonov frankov, a ko je prošil za večje dohodke, je bila njegova prošnja odbita. S tem tuniški bej seveda ni prikrjalsan, ker ima dosti večje dohodke kot predsednik francoske republike, a ker se ni vdal grožnjam, je dokazal, da z zanaša na moč tuniškega ljudstva in seveda tudi na pomoč OZN.

Spalna bolezen v Kaliforniji

San Francisco, 18. av. (AFP). V Kaliforniji je izbruhnila epidemija spalne bolezni. Doslej je umrlo zaradi te bolezni 28 oseb, 465 oseb pa je hudo obolelo. Zdravstvene ekipe uničujejo žuželke, ki prenašajo krali te bolezni.

Podržavljenje britanske ladjedelnice v Sanghaju

Hongkong, 18. avg. (Reuter). Kitajske oblasti v Sanghaju so, kakor poroča pekinški radio, podržavile veliko britansko ladjedelnico, katere vrednost cenijo na 4 milijone funtov sterlingov. V britanskih krogih v Hongkongu sodijo, da je ta ukrep odgovor kitajske vlade na odločitev britanskega sodišča, s katero bodo izročili 40 transportnih letal, ki so bila zaplenjena med vojno, neki ameriški družbi, ki trdi, da jih je kupila od kuomintanske vlade. Kitajska vlada je že večkrat zahtevala, naj ji izroče te letala.

Dnevnik, ki obtožuje

go bolj kot njegovi sošolci, propada pa toliko bolj zato, ker skuša svoje propadanje opravičiti s »krščansko vzgojo«. Toda vsa ta spoznanja nam njegovi »duševni hraniteljici« — mariborski jezuiti takoj pobijajo — ker ga pač hočejo imeti takega, kot to zahteva njihova vzgoja — slepo orodje brez misli, vesil in ponosa; slepo orodje za temne cilje. Pa naj M. K. sam s svojim dnevnikom to pove. Ko je bil s svojimi sošolci na Pohorju, si je zapisal: »Diskusija je bila o morali, filozofiji, veri, politiki in cerkvi, in sicer vsi proti meni. Ugotovil sem, da je spolna razvrstnost splošna. V diskusiji sem posebej vpilval na B., ki je v liberalnem taboru. Mož mi je zelo mnogo zaupal. Tako mi je povedal, da izdajajo svoje literarno glasilo »Iskanje«, da iščejo nova pota v literaturi in tudi v svetovnem in političnem razmišljanju, da imajo 20 narodnihov. Jaz sem objubil vsestransko pomoč pod pogoji: 1. da me ne smatrajo za svojega člana, 2. da se osnuje organizacija in ostane v popolni ilegalnosti, 3. da si osnuje svetovni

mu ukažejo tisti, ki ga hočejo imeti za svoje orodje. »Nato sem šel k patru superiorju. Spovedil nisem opravil, pač pa sva se razgovorjala... Povedal mi je tudi, da nisem castihlepen, kot si domišljam, pač pa, da sem zelo aktiven.« (Podčrtali mi). M. K. se zgraža nad »pokvarjenostjo« svojih sošolcev, istočasno pa ni dneva, da ne bi v dnevnik zapisal detajlov, kako sam moralno propada, kaj vse počneja z deklico — še otrokom, ki ga ima rada. Vse perversnosti opravičuje s tem, da bo šel naslednji dan k spovedi in obhajilu. »J. je prišla že objokana k meni in se nato jokala celo uro ter ni spregovorila niti besede. Mislim sem na besede patra superiorja: »Ne daj se ženski!« Toda premagala me je ljubezen. Začel sem jo objemati in poljubovati. Moji objemi so postajali vedno bolj strastni... Jutri moram opraviti spoved.« Včasih je spoznal, da muči to deklico: »Z J. sem se zanesel. Ne vem, kaj mi je zamerala, all mogoče moje hladno obnašanje? Ze sem hotel iti k njej, pa sem se spomnil besed patra Berdena: »Bodi radikalen, to privlačuje dekleta!« Globoko v sebi pa je prišel

do spoznanja, kam vodi njegova pot. Toda tega spoznanja ni zapal niti patru Berdenu, niti patru Böhmju, ker bi ga verjetno preveč grajala. Zaupal ga je samo svojem dnevniku: »V šoli sem si mislil, kako drugi propadajo, toda jaz sam propadam veliko bolj, je da se moj propad prikriva pod krščanskim plaščem.« Toda jezuiti bi ne bili jezuiti in klerikalci ne klerikalci, če ne bi znali take misli v mladeniču kaj kmalu zatreti. Z napotki, ki sta jih mladeniču dajala jezuita pater Berden in pater Böhm o radikalnosti, ko sta ga prepričevala, da ni fanatik, ampak le dosleden in zelo aktiven, seveda ni moglo priti drugače, kot je prišlo. Nič ni čudnega, da je M. K. zapisal v svoj dnevnik: »Zelo me je razjela vest, da bo v nedeljo pouk. Kako naj storim, da bi to preprečil?... Sedaj imamo kristjani položaj na šoli v rokah, zato bi morali nekaj ukreniti. Moram se nujno pogovoriti z Marjanom in Francijem.« In nato: »V sredo sem šel k patru superiorju — pomenkovala sva se o moji bodočnosti in o katoliški akciji.« Kaj so dajali ti pomenki? Oblikovali so mladega človeka,

vzgjajali mladeniča za »vojsčaka« katoliške akcije, oblikovali mu njegovo mišljenje, ki je bilo: »Vedno bolj sovražim obstoječo diktaturo, kako bi jo bilo moči podreti? Amerikanci so svinje, ker ni re posredujejo.« Zato je hotel sam posredovati, sam ukrepati: »Pri Pribožiu so mi vsi trije povedali, da bodo šli za duhovnike. Marjan mi je dejal, da gre Franci samo zaradi tega, ker bi rad dobro jedel in pil... Zelo hudo me je prizadelo, da je Franci tako neaktiven. Nekaj bo treba ukreniti...«

Kakšna bi bila pot tega mladeniča? Prav nič drugačna kot deset let prej pot nekaterih najmarljivijših članov »Katoliške akcije«, kot bratov Jakovčev, Dobrunj, kaplana Sinkarja in vrste drugih, ki so smatrali, da je največja milost božja, zaklati zavednega Slovence na tešče, da se lahko gre potem k obhajilu. Ej, Berdeni in Böhm ali kakor koli se že pišete, ali vas ni nič groza ob tem, kar počenjate! Ni vas sram ubiti duha mladeniču človeku, samo da postane sredstvo za vaše umazane cilje, da bi propadlim ostankom zločinskega klerikalizma dodal še kakšno »življenjsko« kapljico. Mar ne veste, da pomeni ubiti človeku duha večji zločin, ko če ga fizično ubijete? O, vi to veste! Toda takšni ljudje z ubitimi duhom so vam potrebni, ker mislite, da boste z njimi nadaljevali to, kar ste nekdo, pred desetimi leti počenjali prav s takimi ljudmi, prav s takimi mladimi člani Katoliške akcije, ki ste jih z obhajilom in razpelom vzpodbujali, da so še z večjo naslado klali, požigali, posiljevali, ropali...

In mar niso stariši, ki zaupajo vzgojo svojih otrok ubijalcem duha, prav toliko krivi?

Ljudski odborniki se morajo tesneje povezati s svojimi volilci

Umesten sklep Mestnega ljudskega odbora v Celju

Na tretjem rednem zasedanju mestnega ljudskega odbora v Celju se je razvila posebno živahna razprava okoli vprašanja, kako doseči tesnejše sodelovanje mestnega ljudskega odbora, njegovih svetov in odborov z volilci, to je s prebivalci mesta Celja.

Ena izmed oblik povezave in sodelovanja so zbori volivcev. Kolikor so v Celju n. pr. zadnji zbori volivcev pokazali na eni strani sicer veliko zanimanje za posamezne probleme, — v tej zvezi so bili sprejeti tudi koristni predlogi itd., — pa smo na drugi strani opazili na nekaterih terenih oziroma volilnih enotah napako, namreč, da so bili zbori volivcev dosti premalo obiskani in so jih zato morale terenske frontne organizacije sklicati ponovno. Vendar s samim zborom volivcev se ni doseženo sodelovanje med ljudskim odborom in njegovimi volilci. Za to sodelovanje je tudi odgovoren ljudski odbornik, katerega prva dolžnost je, da na zboru volivcev tolmači sklepe in ukrepe mestnega ljudskega odbora, na drugi strani pa, da sklepe in predloge zbora volivcev prenaša na mestni ljudski odbor oziroma na njegove organe, svete in odbore.

Kako je bilo s tem v praksi? V kolikor je večina ljudskih odbornikov to zvezo vzdrževala in so saj na zasedanjih mestnega ljudskega odbora zastopali interese svojih volivcev, čeprav velikokrat tudi z zelo ozkimi celotnega mesta, pa je med ljudskimi odborniki še vedno nekaj takih, ki se mestnih skupščin ne udeležujejo. Razumljivo je, da so potem tudi zbori volivcev na teh volilnih enotah, ki jih zastopajo taki odborniki, slabo obiskani, če so pa še sklicani in sklepni, ostanejo njihovi predlogi neznani mestnemu ljudskemu odboru. Pri tem se je pokazala še slabost frontnih organizacij, ki razen redkih izjem (Lisce, Jožefov hrib, Gaberje) niso pošiljali zapisnikov zborov volivcev niti na mestni odbor. Fronte, niti na mestni ljudski odbor. Prav bi bilo, če bi volilci takšne odborne poklicali na odgovor, v kolikor pa bi slutili, da se njihovo delo in odgovornost ne bosta izboljšala, da jih odpočijejo in na njihovo mesto postavijo izvoljene namestnike. Da je v mestnem ljudskem

V vseh takšnih in podobnih primerih, ki so bil iznešeni na tem zasedanju, se je videlo, da tu ne gre za nerazumevanje mestnega ljudskega odbora do sklepov zborov volivcev, ampak bolj za pomanjkljivo delo nekaterih ljudskih odbornikov, ki zahtev svojih volivcev ali niso znižali pravilno prikazani MLO, ali pa svojimi volivcem niso tolmačili stališča MLO do teh in drugih vprašanj.

Naslednja oblika dela oblastvenega organa, v kateri pridejo težnje in mišljenje volivcev do veljave, so tudi seje svetov in odborov pri MLO. Na razpravi se je izkristalizirala misel, naj bi se člani svetov in odborov pred zasedanjih teh dveh organov sestali s svojimi volilci ter se njimi pogovorili o problematiki, ki jo je svet ali odbor doletel za dnevni red. Nasprotno pa je v tej zvezi obveljalo načelo, naj bodo tudi seje odborov po potrebi sklicane na onem terenu odnosno tam, kjer se bo razvila najbolj problematična točka. Na takšne in seveda na vse ostale seje naj bi prišli volilci v čim večjem številu, da bi lahko s svojimi predlogi pomagali najti najboljše rešitve določenega problema.

Podobno načelo, namreč posvetovanje ljudskih odbornikov s svojimi volilci, naj bi obve-

Letošnja suša ne sme prizadeti zdravja živali v ogroženih predelih

Slovenija je v kmetijskem pogledu predvsem živinorejska dežela. Pomaknjena v jugovzhodne obronke Alp nosi v sebi vse tiste karakteristike naših severnih in severozapadnih sosed, ki so prav tako izrazito živinorejske pokrajine. Živinorejca je slej ko prej panoga, ki se najbolj naravno prilaga slovenskim površinam. Letošnje leto je to tako važno gospodarsko panogo v nekaterih predelih že tretjič po vojni težko prizadela suša. Komaj je minul čas prve košnje, že prihajajo iz Prekmurja, s Ptujskega polja, iz Bele krajine, posebno pa še iz predelov našega Krasa, glasovi, kako težke posledice te elementarne nesreče se kažejo že pri živalih.

Spomladi, ko so »zeleni laboratoriji« naših travnatih površin v največjem pogonu, je bilo malo toplote, ki se je razen tega še močno menjavala. K temu so prispevale še težke ujme kot slana in toča. Vsi bistveni pogoji za uspešno rast trav kot so: temperatura, insolacija in padavine se niso ustile v harmoničnem zaporedju, ki je tako važno za obilen pridelek krmil. Izredna vročina in močne pripeke so v nekaterih krajih popolnoma požgale po prvi košnji odkrito travnato površje. Manj pa so bili prizadeti naši gorati predeli, ki imajo to prednost, da so v območju visokih alpskih vrhov in s tem v območju večje količine padavin. Vsekakor pa lahko računamo, da je v ogroženih obrobih pokrajine Slovenije cca 150.000 govedi. Znano je sicer, da je dal dograditev doma sopsobnega zidariju v akord. Potem, ko so se odločili za zidatje v kmetijskih in govedarstvenih zidanjih, so ustanovili živinorejski odtsek te zadruge, ki bo skrbel za izboljšanje plemenske živine.

večalo tipično karakteristiko naše živinorejske proizvodnje, da nam živinorejski stroji zaradi pomanjkanja surovin tečejo prazni. Pričakovano pomanjkanje mleka nam vsekakor nalaga skrbno čuvati zaloge mleka v prahu, ki so menda še precejšnje.

Naša javnost je bila po časopisju že obveščena o vseh ukrepih, ki jih je za borbo proti suši podvzela naša ljudska oblast. Okrajni forumi imajo nalogo, da svoje okolice razdelijo v posamezne ogrožene cone in tako razdelijo močna krmila, ki bodo na razpolago. Imajo naj pred očmi, da se bodo najhujše posledice suše pokazale šele v zimskih in zgodnjih pomladanskih mesecih. Svcarijo so leta 1947, ko jih je prizadela najtežja suša, odkar registrirajo vreme njihove meteorološke postaje, razdelili svoje pokrajine v take cone. Prva cone je bila ona z normalnim pridelkom krmil. V drugi coni je bila izgubljena druga košnja. Zadnja cone, ki so jo imenovali tudi suha, je bila prizadeta že v prvi košnji. Suho cono karakterizira predvsem klanje živali in močan padec mlečne proizvodnje. Pri nas bi se moglo mnogo pomagati tudi s tem, da se živina čim dalje zadrži na planinskih pašnikih pa tudi v ravninskih predelih, bi se dalo na ta način prističiti mnogo krmil. Vsakakor je letošnje leto nujno potrebno skrajno varčevati s krmom.

Porčbica, ki jih pošiljajo v Ljubljano terenski veterinarji, in stanje, ki ga ugotavljajo na terenu ekipe veterinarskih ustanov, kažejo na to, da se je v nekaterih predelih primorskega Krasa, zlasti v Brkinih že sedaj, v času zelene vegetacije, pojavila bolezen kostolomnice, ki prizadene običajno goveje šele v pozni zimi ali zgodnji spomladi. Živali težko hodijo, še težje vstajajo in legajo. Tudi ko ležijo, jih bolijo sklepi in kosti. S posebno naslado ližejo in grizejo vse, kar vsebuje apnenec, pa tudi drugo: omet, kamenje, opeko, zemljo, železo, les, čunje in podobno. Kaj je temu vzrok? Brez dvoma letošnja suša. Rastline morajo vskavati iz zemlje le raztopljene rudnine in če padavin ni v zadostni meri, se tudi rudnine v zemlji ne tope in rastline ostanejo brez njih. To ne velja samo za trave in pozneje za seno, marveč za vse rastline, celo za zrnje, peso in repo. To so le predznaki težkih obolenj, ki jih opazujemo pozimi in ki se pozneje kažejo v hujših oblikah. Krave tik pred porodom obležijo, težko rodijo, po porodu pa pogostokrat za dolgo dobo ostanejo jalove. Bolezen se more preprečiti in tudi ozdraviti, vendar je dobro vedeti, da živali na sploh slabo izkoriščajo rudnine in obliki krmilskih dodatkov tako imenovanih anorganskih soli, povsem drugače pa večje na sebe rudnine, ki so jih vskavale in predelale v sebi rastline v obliki organsko vezanih rudnin. V veliko pomoč bolnim živalim pa je, če jim pokladamo sezgane in stlačene kosti, bukov ali gabrov pepel, ali pa farmacevtske pripravke, od katerih je najboljši oni, ki ga ima na zalogi »Vet-promet« v Ljubljani in ki nosi fabriško ime »Koštan«. Isto podjetje je sklenilo tudi pogodbo kupčije za nabavo velikih količin ribjega olja na Norveškem, ki proti tej bolezi še najbolj zanesljivo pomaga.

Ribje olje je kljub ugodnemu nakupu še vedno precej drago in bi bilo prav, da se s pomočjo fondov, ki so namenjeni prizadetim krajem kot državna pomoč, zniža cena temu proizvodu.

Sušno leto pa nekateri kraji lahko izkoristijo tudi v pozitivnem smislu. Znano je, kako močno je razširjena tuberkuloza med govejo živino v Prekmurju. To je tisti okraj, ki ima za tuberkulozo pregledane domače živali svojega področja. Kdaj bo ugodnejša prilika kot sedaj, da se zakažejo vse bolne živali, ki s svojimi izločki samo še širijo to bolezen. Ne samo to, sedaj je tudi čas, da se v prizadetih pokrajinah izloči slaba, neproduktivna in jalova živina.

ki jo je po naših hlevih več kot preveč.

Ce na koncu znova presodimo, kakšne posledice lahko pričakujemo od letošnje suše za našo živinorej, potem moramo ugotoviti, da bo prav gotovo prva in marsikje nepremagljiva posledica te elementarne nesreče v zmanjšani proizvodnji. Oblast je storila mnogo, da bi se ta posledica simbolizirala, vendar moramo storiti vse, kar je mogoče, da preprečimo drugo hujšo posledico suše; hočemo reči, da bi se ne porušilo zdravje naših živali. Če bi govorili s tehničnimi besedami, potem bi rekli, da nam gre v sušnih področjih za ohranjanje naših strojev, manj pa zato, da bi ohranili njihovo polno proizvodnjo. Vse kar smo povedali, velja le za ogrožene predel, za dobro petino našega živinorejskega fonda. K sreči je v Sloveniji mnogo hribovitih predelov, ki so močni živinorejski produkti in ki so po suši komaj prizadeti. To velja predvsem za bližnjo okolico naših lepih mest. Pretirano vzmirljanje je torej odveč. Govorimo pa o stvari zato, ker se zavedamo, da je nesreča vedno manjša, če se z njo pravočasno in temeljito seznanimo.

Dr. M. Pavšič.

DNEVNE VESTI

KOLENDAR
Torek, 19. avgusta: Ljudsvit Sreda, 20. avgusta: Bernard, Stefan, Zarko.
SPOMINSKI DNEVI
19. VIII. 1819. — Umrl angleški inženir James Watt, ki je izumil prvi parni stroj.
19.—22. VIII. 1944. — Enote koroške skupne odredne bljedo hudo bohorizirani silami 3900 mož proti pravi položaj naših enot. V teh bojih je imel sovražnik okoli 100 mrtvih in 60 ranjenih.
19. VIII. 1945. — Razglasiša svobodna indokitajska republika Vietnam.

Maribor
DEZURNA LEKARNA
Torek, 19. avgusta: Lekarna »Melik« Meliški trg 2.
RADIO MARIBOR
Torek, 19. avgusta: 17.30 do 18.00 J. Brahms: Koncert za violino, čelo in orkester; 18.00 do 18.10 Poslušajte domača poročila; 18.10 do 18.20 Zabavna glasba, vmes objave in oglašja; 18.20 do 18.30 O našem šturtu; 18.30 do 23.00 Prenos sporoda Radia Ljubljana.
KINO MARIBOR
Partizan: ameriški film: »Bojevit O'Flynn«.
Udarnik: nemški film: »Strel skozi okno«.
Pobrezje: ameriški film: »Fant s trobentou«.

Celje
Celje »METROPOL«: ameriški film »Plamen in puščica«. »DOM«: ameriški film: »Meriton pri filmu«.

UMRLI
Sporočilo vsem, ki so jo poznali, da je umrla naša navdse dobra mama, stara mama, sestra in teta **IVANKA COLNAR-ANDERVALD**, dne 18. avgusta 1952, ko je od vrha popla k temu trpljenja. — Pogreb vsem nam drage zlate mame bo v sredo, dne 20. avgusta ob 15. uri iz Nikačeve mrliške vežice na Zalah. — Zalučiči: žena Sanka rj. Vodenik, otroci: Jože, Matiček, Metka, Marjanca in Barba ter bratje Lojze, Leopold, Sianko, sestra Ivanka in osialo sorodstvo.
Solski svet, ravnateljstvo in sekacija društva profesorjev in učiteljev na VIII. gimnaziji javljajo, da je njihov član, priljubljeni tovr. prof. **JOZE POTOKAR** klonil v požrtvovalnem delu za vzgojo mladine in naših ljudskih množic. Neopaznega vzgojitelja spremimo na njegov in poslednji dom v sredo dne 20. avgusta ob 15. uri. Nikolačeve mrliške vežice na Zalah.
Dne 17. avgusta je umrl zlatomašnik **EVGEN LEGAT**, bivši kat. in dolgoletni upravitelj kopalnice Sv. Križa. Pogreb bo v torek, dne 19. avgusta 1952 ob 18. uri iz Spentperske duhovščina. Brat in sestra sročava, da bo pogreb najinega predobnega brata **EVGENA LEGATA**, zlatomašnika, v torek, dne 19. avgusta ob 16. uri iz Andrejevega ležišča na Zale v Ljubljani. 5036-a

Ob reorganizaciji zadrug v ljutomerskih goricah

Na Temnarju v ljutomerskem okraju, kjer ima svoji sedež vinogradniška zadruga »Jože Kerencič«, so se pred nekaj dnevi zbrali zastopniki domače zadruge, kmetijska zadruga iz Miklavža, vinogradniške zadruge »Vinski vrhovi«, občinskega odbora Osvobodilne fronte in občinskega partijskega komiteja. Razpravljali so o ustanovitvi zadrug iz kmetijske zadruge, ki bi povežala vse delovne zadrug na področju Miklavža. Medtem ko večji kmetije iz skupnega sodelovanja ustanovijo, bivši viničarji tembolj utrjujejo svoje zadrug.

Kmetije, ki so se poprej pritoževali o nedonostnosti zadrug živinorejce, začnajo sarnostojno gospodarjenje s tem, kar so si pridobili in pridobijo, kar zadruga držati vinski viničarji, ki izstopajo iz zadruge, je komitista ugotovila, da niso uporejali pravil, ki so jih sprejeli na občini zborih in katerih so se morali držati vsi viničarji in kociarji. Nekateri so imeli na ohniščih toliko svojih krav kot prej na kmetijah in 6 do 8 svinj. Zato pa se tudi v zadrugi z večjo hektarji zemlje, reja živine ni izplačala, kakor bi se morala. V Krčevini in pri Miklavžu kmečki delovni zadrugi kmetje rejejo živino nista obračunavali in jo je zato dobivala predvsem živina na ohniščih. Zadruga kmetije in svinje do so vsajih tudi stradale. Po večini kmetov iz zadruge ni težko izstopiti, saj so se na izstop pripravili že poprej. Teže je bivsim viničarjem in brezzemeljskim, ki so deli v zadrugi samo za to, kolikor jim je pripadalo kot delež za vloženo delo. Komitista je našla v viničarjih mnogo siromaštvu. Medtem ko kmet Janežič iz Krčevine dela prošnje, da bi za 118.000 din. kupil nazaj svoji vinograd, ki mu je bil prodan pred štirimi leti, nekateri izmed brezzemeljskih nimajo sredstev niti za sproti. Navedeno temu so viničarji v zadrugi opravili največ dela in oskrbovali vinograde z ljubeznijo. Janežič da se v njej nič ne zasluži. Če se v njej zasluži, od koga mu torej toliko denarja? Stanje v zadrugi Krčevina in Miklavž ob reorganizaciji dokazuje, da so nekateri zadrug izstopili, ostali zadrug na nošjo posledice tega izkriščanja.

Na sestanku so razpravljali tudi o nadaljnji gradnji zadrug

neza doma pri Miklavžu, za katerega so dobili potreben kredit. Lastnik doma bo splošna kmetijska zadruga in svinje do so vsajih tudi stradale. Po večini kmetov iz zadruge ni težko izstopiti, saj so se na izstop pripravili že poprej. Teže je bivsim viničarjem in brezzemeljskim, ki so deli v zadrugi samo za to, kolikor jim je pripadalo kot delež za vloženo delo. Komitista je našla v viničarjih mnogo siromaštvu. Medtem ko kmet Janežič iz Krčevine dela prošnje, da bi za 118.000 din. kupil nazaj svoji vinograd, ki mu je bil prodan pred štirimi leti, nekateri izmed brezzemeljskih nimajo sredstev niti za sproti. Navedeno temu so viničarji v zadrugi opravili največ dela in oskrbovali vinograde z ljubeznijo. Janežič da se v njej nič ne zasluži. Če se v njej zasluži, od koga mu torej toliko denarja? Stanje v zadrugi Krčevina in Miklavž ob reorganizaciji dokazuje, da so nekateri zadrug izstopili, ostali zadrug na nošjo posledice tega izkriščanja.

IZ PREKMURJA

V Salovcih (Prekmurje) so imeli v nedeljo 10. tega meseca prvo veliko fizikurno prireditve, združeno z otvoritvijo novega javnega kopalnice na potoku Krki. Spored tekmovalnja je bil zelo pester, našljalo je sodelovalo mnogo mladih dopoldanskih urah so se vršila tekmovalnja najprej v lahkoatletskih disciplinah in nogometu. Nastopali so mladinci iz sosednje občine Petrovci, proti mladincem iz Salovec. Najbolji tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa 2:1. Ljudje so po večini prvič videli, kako se igra odbojka, ki jih je zelo navdušila. Novo kopalnice je otvoril upravitelj osnovne šole tov. Makari, ki je zelo agilen organizator in propagator telesne vzgoje. Nato so bile novootvorene kopalnice plavalne tekme. Pri članih je zmagal Bažič iz Hodoša, pri pionirjih pa Lebar iz Salovec. Najboljši tekmovalci v vseh panogah so prejeli denarne senu, nagrade in priznanja. Najboljši Petrovčarji, tudi v nogometu in odbojki niso imeli take sreče. Nogometno tekmo so izgubili 2:0, tekmo v odbojki pa

Ponosni zmagovalec in pozabljeni premaganec

Pred dnevom jugoslovanske vojne mornarice

Pred nekaj dnevi sem sedel s priletnim ribičem Barbom z Zelenege Lokruma v mestni kavarni v Dubrovniku. Dobil sem se z Barbom, ker so mi to pripravili njegovi tovariši, ko sem pozvedoval po mornarjih — partizanih, Visok, močan kot Tarzan, zagorelega obraza, svetlih oči, ki so dobrodušno gledale izpod napoli priprtih vek, z mišičasto roko naslonjen na mizo, tako je sedel Barba pred mano.

Opazili. Načrt je bil storjen; z nekaj puškami in partizansko ukano smo morali dobiti ladjo. Pet »ribičev« — takrat nisem bil več ribič, bil sem partizanski mornar — se nas je vsedlo v čoln, naložen z mrežami. Pluli smo proti italijanski ladji in ponujali mornarjem sveže ribe. Vem, da smo jim povzročili apetit in jim razdražili njihove lačne želodce. Toda bali so se nas. Klicali so nam, naj se odstrani-

hrane ni prišlo v italijanski garnizon v Šibeniku, temveč v roke partizanskih intendantov. Colni pa so ostali na dnu morja. In vse to smo opravili na kraju, kjer je vsake četrte do pol ure plula italijanska vojna ladja, pred nosom italijanskih garnizinov in patrolnih čolnov. Tako mi je pripovedoval Barba o junških podvigih prvih mornarjev — partizanov, ki so bili jedro naše poznejše voj-

Proj mirne oči, so sedaj divje gledale na tujca. »Kaj pa vaša junaška vojna ladja, ki smo jo junja 1943. napadli pri Samogradu in jo ujeli. Ali pa, ki je en sam naš čoln na vesla julija 1943; južno od otoka Pašmana zaustavil 2 vaši motorni ladji in jih prisilil v te snežav. Nikolaj? Toda to se je ponavljalo vsak dan na Jadranu. Zakaj je bil general Roata tako zelo zaskrbljen zaradi tava-

Ena izmed naših slavni oboroženih ladij v narodnoosvobodilni borbi na Jadranu

»Ca, bili smo jih. Kako, spraznute? Težko je to reči, kakor je pač naneslo, samo da smo jih uničili.« Tak je bil njegov prvi odgovor na moje vprašanje. Toda hitro sva postala prijatelja. Barba me ni več imel za vsiljivega novinarja in zato mi je tudi pripovedoval sproščeno, tako od srca, z vso dušo. Čutil sem, da znova doživlja tiste dni, ko je na svoji barki, oboroženi s težko bredo preganjal fašiste z Jadrana.

»Italijani so se usipali kot požrešne ribe, ki jim zmanjka paše z Reke, Zadra in Trsta. Pa tudi s škornja jih je prišlo kot lisja in trave. V naša pristanišča je zaplulo ponosno laško ladje, da uresniči davni sen Rima: popolnoma zagospodariti Jadranski obali in izropati našo deželo.

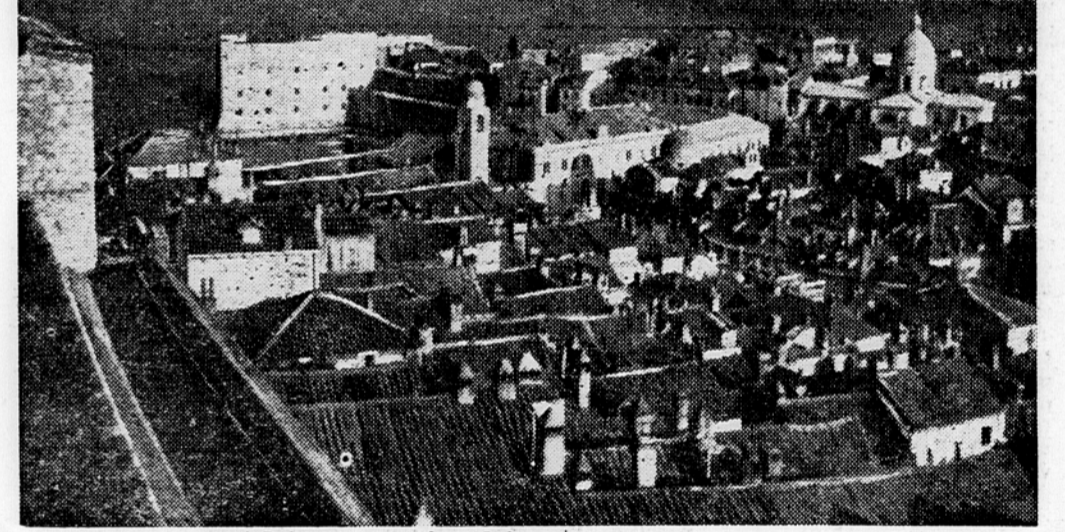
Uničili so naše ladje, vse so jih odvlekli v Italijo, zadnje mornarje, ki niso uregnili prej pobegniti, pa so odpeljali v tabo-rišča na Mamuli, Molaru in v Koper. Italijani so hodili gospodovalno po naši zemlji, saj so se smatrali za neomejene gospodarice države, za močnega kolonizatorja Balkana. Toda, Dalmatinci smo jih gledali s sovraž-tvom in kovali smo krvavo za- roto. Na naši obali in po otokih so se pojavili partizani. S čolni smo jih prevzajali od otoka do otoka. Napadali so presenečene Italijane, ki so takrat neovirano ropali po naših krajih ter zabi- gali naše vasi in pobijali nedolž- ne ljudi.

Toda ne samo na kopnem, tu- di na morju smo začeli bitko proti fašistični zver. Tu je Barba za trenutek premočnil, v du- šku izpil kozarec škriatnega Dalmatinca, globoko zasadil oči

mo. Mi smo to preslišali. Vedno bolj smo se približevali italijanski ladji in vedno glasneje smo ponujali ribe. Že smo bili ob njej. Italijani so nam začeli pre- tri z orožjem. Toda mi smo iz- vlekli sveže »ribe« — samokres- ter postokali na ladjo. »Mama mia! Partiziani!« so začeli vpiti prestrašeni italijanski vojaki. Ladja se je predala, 6 vojakov in 7 italijanskih mornarjev je bilo ujetih. V Benet- kah je italijanska gospoda zama- čakala na 140 ton naropanege vina z Visa in Hvara, ki ga je vozila ta ladja. Dalmatinci smo ga sami spili, Italijanom pa se je gotovo pristudil.

nosti partizanov, nepremagljivih gusarjev Jadrana. Zakaj so noč in dan vdolži vse obale patrolni- rale italijanske vojne ladje in le- tala ter zakaj je vojska preiska- la sleherno sotesko, vsak hrč in odpeljala ter uničila vse plovne objekte? Sigaone, povejite; če so bili po vsem tem takrat za Ita- lijane partizani malenkost? Toda gospod iz Rima je mol- čal. Barba pa je nadaljeval, z ve- liko hitrostjo so se mu usipali iz ust italijanske besede v dalmatin- skem narečju: »Toda kaj so vsi ti varnostni ukrepi pomagali Ita- lijanom? Partizanskih lesenih čolnov in bark je bilo vedno več. Dobili pa smo tudi jeklene lad- je, pobrali smo jih vam. Iz nič smo postali, sicer z velikimi na- porji, prava mornarica, ki je tudi prispevala svoj levi delec k usmrtni italijanske fašistične zveri.

Toda, signore, vi močite še naprej! Nočete slišati o neslavni preteklosti vaše vojske. Hej, radi bi zbrisali zgodovino, toda to se ne da. Zgodovina je zapisana tu notri in nikdo je ne more ukra- stati. Barba se je potkal po svojih mišičastih prsih, da je vodlo za- donelo. Eleganten gospod iz Rima pa je zahteval natakarija: »Pagare!« Nato je vstal in brez besede osramočen odšel. Gotovo se mu je tudi topot zameril Dubrovnik. B. Kuhar

Pogled na starogravn Dubrovnik z otokom Lokrumom

vame, kot bi hotel izvrtati, kaj si sedaj najbolj želim. Nato se je spet zamislil. Naenkrat pa mi je začel živahno pripovedovati: »Se danes se moram smejati, kako smo prevarili Italijane, nam- mesto objubljenih rib smo jim pomogli pištole pod nos in jim potopili ladje. Kdaj je že to bi- lo? — Čakaj! Se že spomnim. Bilo je 1. 1942, ko je pihala hu- da burja. V oktobru je moralo biti. Močni veter je prisilil ita- lijansko ladjo, da se je zatekla v mali zaliv severno od Murtera med Biogradom in Šibenikom. Precej velika ladja je bila, okrog 240 ton nosnosti je imela. Iz- vidniki primorske čete so jo prvi

Barba je končal, me pazljivo pogledal, če sem zadovoljen z njegovim pripovedovanjem, nato pa mi je objubil še en dogodek iz svojega srečanja z »junaškimi« Italijani. »Mesec ali dva po prvem do- godku smo spet tam okrog lovi- ni »ribe« in ujeli smo kar tri in to zelo velike. Nasproti so nam namreč pripluli trije italijanski motorni čolni. Približali smo se jim. Sestradanim italijanskim vojakom, sitim »pasta šute«, se je zahotelo svežih rib. Toda v naših rokah so se zasvetili samo- kresi in bombe. Vojaki so se prestrašeni predali. Tako smo ujeli tri velike čolne, 6 vagonov

»Kajne, signore, da se je Ita- lijantom med vojno tudi naš pre- lepi Dubrovnik pristudil?« Gospod v zlikanih hlačah, s svilenjo kravatno, polizanimi lasmi, s prečo po sredi glave je obne- mel. Sele čez čas je vprašal: »Za- kaj? Kako to mislite?« »Ej, partizani so jim delali pregledave in jim povzročali gla- vobol.« »Ni bilo take sile«, je odgo- voril elegantni gospod iz Rima. »Kaj, — se je razjezil Barba, sram vas je danes priznati, kako so nas vsi vojaki na kolenih prosili usmiljenja. Sram vas je lastnega napihnjenega »junaštva.« Barba se ni smogel več zadržati.

Pismo iz Helsinkov RUSI IMAJO SEKUNDANTE

Helsinki, 12. avgusta. Ze potovanje naše ekipe v Hel- sinki je bilo tako bogato na do- življajih, da bi zaslužilo obširen opis. Z Jesenic do Helsinkov smo se vozili kar 88 ur. Ne vemo še, kdaj je pravzaprav kriv, ali Sa- hovska zveza Jugoslavije, ali Put- nik in Beogradu, ali oba, da so nam izbrali za potovanje manj primerno pot, poleg tega pa dal- o potovanju in vlakovnih zvezah napetne informacije. Tako smo že v Münchenu izgubili pričko- vano zvezo in smo morali brzo- javno odpovedati spalni vagon na Švedskem in vozne listke (Stock- holm—Helsinki) zahtevalo, mi smo je bilo na slepo vnaprej dolo- čeno. Od Münchena dalje smo si morali najprimernejše zveze iska- ti sami. Pri tem smo imeli še Hamburg se nam je že po dveh urah pokvaril spalni vagon, zaradi česar so nas prenesli v navadne kuje. — V Kodanju je bilo sredi noči treba tri ure čakati na zvezo, dalje smo s tešnivo do- bili spalni vagon, toda samo za štiri ure. Rezultat je bil, da smo prevozili že do Stockholma dva dni in dve noči skoraj brez spal- nja. K sreči smo dobili od Stock- holma do Helsinkov prostoro in drugemu letalu, ker proga na kon- cu olimpiade ni več tako zase- čena. Finca so šahovsko olimpiado organizirali dobro, toda skromno. Škandalni udeleženci stanujejo v ogromnem študentskem hotelu »Domus Academica«, ki je bil med športno olimpiado določen kot glavni stanovinarjev. To je daleč najljepši študentski dom, kar sem jih videl. Vsaka soba ima umivalnico, telefon, radio itd. Vse pohištvo je novo, vsa zgrad- ba na novo preplešana. Samo preprosta oprema spominja, da vendarle nismo v pravem hotelu. Hranimo pa se vsi v posodbi re- stavraciji, ki je bila nalešč za nas odprta poleg turistične dvo- rane. Vsakdo si mora z veliko ploščo sam po obroke k bifeju. Upam, da bomo po treh tednih vsi z uspehom opravili natakari- sti izpit. Vsekaror pa posluje restavracija dobro, saj je v pol- drugi uri treba postreči nad 200 gostov. Med gosti v hotelu in re- stavraciji ni sovjetskega moštva, ki stanuje v luksuznem hotelu. V soboto, 9. t. m. smo se v veliki, lepi turistiški dvorani zbrali s šahovske otvoritve olim- piade. Daleč najštevilnejše je na- stopilo sovjetsko moštvo, saj ima vsak igralec po enega sekundanta, tako da šteje ekipa s spre- mstvom vred menda okoli 20 oseb. Informbirojska moštva, razen sov- jetskega, so prišla v posebnih uniformah. Tudi Argentinci so uniformirani, vsi ostali pa smo kar v »civilnih« oblekah. Stiki med skoraj vsemi igralci so zelo dobri. Tudi sovjetski moštvi so postavljajo in pr. z Američani, z zahodnonemškimi igralci in tu- di z nami. Edino nekateri spre- mljajoči funkcionarji se prizade- vajo, da nas »ne spoznajo«.

Izmed prvotno prijavljenih dr- žav so odpadli še Francija, Ro- munija, Egipt. Od Egiptov je pris- pel samo njihov prvak, ki živi v Sviči. Ni se mogel spriz- jasniti z dejstvom, da ostalo mo- štvo zaradi zapore meje ni smelo na pot. Številni udeleženi držav- se so vozili z manjšimi na 25. Vod- stvo olimpiade — vrhovni sodnik je Čeh Opocensky — je udele- žence razdelilo na tri predskupine, od katerih imata dve po 8, ena pa 9 moštvev. Razdelitev je precej dobro tako da ima vsaka predskupina približno po tri mo- čna moštva, ki lahko z gotovostjo računajo na udeležbo v finalu, kjer bo torej igralo 9 reprezentan- t. Za ostale države, ki ne pridejo v finale zmagovalec, pa sta nameravana dva tolažina tur- nirja; v prvem bodo moštva od 10. do 18. mesta, v drugem pa od 19. do 25. mesta. I. predsku- pina je dobila pri zbiranju na- slednje številke: 1. CSR, 2. Islan- dija, 3. Argentina, 4. Danska, 5. Zahodna Nemčija, 6. Kuba, 7. Luksemburg, 8. Velika Britanija, 9. Posarje. Za favorite štejejo Ar- gentino, Zahodno Nemčijo in CSR. V II. predskupini je tale razpo-

PRVENSTVO SLOVENIJE V ODOBJKI Slab začetek Krima

Minulo nedeljo se je začel jesen- ski del prvenstva Slovenije v od- bojki. Prvo kolo je prineslo poraz moški ekipi Krima v borbi s Partizanom iz Novega mesta. Moštvo Krima si je zaradi tega precej po- slabšalo svoj položaj v lestvici, kjer vseh mariborski igralci. Krima bodo morali v prihod- nih tekmah vložiti več truda, če se bodo hoteli ob koncu tekmo- vanja uveljaviti med najboljši tri udeležence, ki imajo pravico vs- topa v polfinal državnega prvenstva. V nedeljo se je začelo tudi pr- venstvo Slovenije ženske odbo- je. Krima in Partizan (Novo mesto), Ljubljankanke so z lahko osvojitve dve važni točki. Novome- škanke so prikazale pravo lepo igro, vendar pa v svojih vršnih nima- tolažnic. Rezultata sta naslednja: Krim : Partizan (moški) 6:3 Krim : Partizan (ženske) 3:0

Svetovno prvenstvo v Moskvi

V nedeljo se je začelo v Moskvi ob udeležbi 11 držav tekmovanje za svetovno prvenstvo v odbojki. Znano je, da Jugoslavija ne so- deluje v tem tekmovanju zato, ker ji organizator tekmovanja ZSSR ni poslal povabila. V prvih ostalih ženskih ekip je Poljska premagala Madžarsko 3:0, ZSSR pa Bolgarijo 3:0. V tekmo- vanju moških ekip je Poljska pre- magala Finsko 3:0, Rumunija pa Libanon 3:0.

Na pomoč! Utopljam se!

Minul petek in soboto je bila v plavalnem stadionu na Kolesjih za- prireditve, iz katerih prikazuje re- ševalno plavanje. Plaval, sola il- lustrije je uvečala skupino gasilcev in reševalce utopljenecv in s tem postavila prve instruktorske ka- dra predmetov, ki imajo to ime- to v drugih organizacijah in zla- sti s praktičnim vzgledom mnogo pripomogli k varnosti ob naših vodah, kamor se hodimo poleti tako radi kopati. Človek, ki se ne sreča in prav pri utapljanju je tako nujno potrebno vedeti vsaj nekaj bistvenih reči, da ne izgubi glave in še lastnega reševalca zaradi zmede in razburjenja ne privede v nesrečo. Po kratki učinkoviti otvoritvi, ko so člani Gasilske zveze Slove- nijske plavalne bazeza s pri- žanimi baklami, je dr. Bronislav Škaberne, ki je pripravil in vodil prireditve, izdal v enkratno ob- razložilo poglavitna načela reše- vanja iz vode, nakar so plavalci iz- vedli vse elemente reševalnega plavanja od potapljanja in iska- nja predmetov, vod do do pre- nosa na predmetov, ki morajo ostati suhi. Nadalje so prikazali gojenci plavalne šole še plavanje v obleki in slanece v vodi, kar pride pri reševanju tudi nesteto- krat v poštev. V mnogih primerih so prikaza- li tudi praktično reševanje iz vode, predvsem reševanje z oba- le, ki ga pri mali prisobnosti lah- ko opravi celo otrok. Sele kadar je reševanje z obale nemogoče, mora reševalec v vodo. Predvsem pa mora biti sam spo- soben za to, se pravi, krepke kon- stitucije, dober plavec, siguren v vodi, predvsem si mora znati sam pomagati, zlasti kadar ga prime krč. Pokazali so kako se treba v vodi odpočije, kako je treba pomagati tistemu, ki se v vo- di utruja ali ustraši, potem so prikazali razne reše- valne in osvobodilne prijeme naj- prej na kopnem, potem še v po- beji v vodi, kjer gre stvar nekoli hitreje, pač v času, kakrš- ten je v praksi potreben. Ko je bila opravljena, pride seveda na vrsto prva pomoč, ki naj je iz- vede po možnosti strokovnjak, zdravnik ali kdor koli, ki se je tega naučil. Dokler pa ta ne pri- de, ne smemo opustiti ničesar, s čimer neresničeno lahko kori- stimo. Skrbeti moramo, da se ne prehladi in izvajati umetno diha- nje, dokler ne prispe strokovna pomoč. Člani avstrijske delegacije, ki so bili prvi dan na Kolesjih, so tole izjavili: »Čestitamo k te- zavnim prireditvi. Res je, da im- amo tudi pri nas reševalne tečaj- e, vendar doslej še nisimo videli prikaz reševalnega plavanja in reše- vanja iz vode. Prireditve je bila velikega propagandnega pomena.« Prizadevanje organizatorjev pri- reditve je vse hvale in posne- manja vredno! — or

Jugoslavija v finalu

Predtekmovanja šahovske olim- piade v Helsinkih se bližajo koncu. Naša reprezentanca je igrala s Švedsko neodločeno 2:2 (Gligoric je prekinjeno partijo s Stoltem odločil v svojo korist), naslednji dan pa je premagala Vzhodno Nemčijo 3:1, s čimer si je zagot- ovila vstop v finalno tekmovanje. Rezultati posameznih dvojbojev so til: I. skupina: CSR Anelija 2 in pol : 1 in pol, Argentina: Kuba 3:0 (1), Island : Luksemburg 2:1 (1), Danska : Zahodna Nemčija 1 in pol : 1 in pol (1), Sanje: Zahodna Nemčija 2:1 in pol (1), Argentina 2:1 (1), CSR 1:1 in pol (1). II. skupina: Jugoslavija : Vzh. Nemčija 3:1 (Koch : Gligoric 0:1, Rabar : Pletsch 1:0, Trifunović : Platz 0:1), Mišč : Müller 1:0, Av- strija : Švedska 2:2, Brazilija : Italija 3:1 (3), ZSSR : Grčija 4:0. Stanje: ZSSR 20 in pol, ZDA 16 in pol (2), Finska 12 (2), Nizozem- ska 11 in pol (3) itd. III. skupina: ZDA : Poljska 1 in pol : 1 in pol (2), Finska : Izrael 1 in pol : 1 in pol (2), Nizozemska : Švedska 1:0 (3), ZSSR : Grčija 4:0. Stanje: ZSSR 20 in pol, ZDA 16 in pol (2), Finska 12 (2), Nizozem- ska 11 in pol (3) itd.

ENRIQUE CASTRO DELGADO TAJNO ZIVLJENJE KOMINTERNE

Kako sem izgubil vero v Moskvo

Vem, kaj mi grozi: politični proces. Misel se mi vrača na moskovski proces, na izmišljeno obtožbo, na izsiljena pričevanja z objubljanji, ki jih ne bodo držali, in neusmiljeno obsodbo, ki bo na teh pričevanjih temeljila. Toda to pot bo drugače: od mene bodo zahtevali, da napišem »iskrenost izpoved, v kateri naj priznam, da sem »objektivno« pomagal sovražnikom sovjetske oblasti, da sem z drugimi besedami »sovražnik ljudstva«, ki ga je odkrila revolucionarna budnost, in ki priznava, da je kriv zločinov, katerih ga obtožujejo. S to grožnjo nad glavo hodim slednji dan iz Luxa v Kominternu, iz Kominterne v Lux. S to grožnjo nad glavo se slednji dan obračam na špansko ljudstvo s po- zivi, da naj se bori in končno enkrat za vselej opravi s suženjstvom, trinoštvom, nestrpnostjo in zatiranjem... Naši trije generali korakajo k slavi! Niso pa več sovjetski generali, temveč špalski generali. Slekli so unič- me slavne rdeče armade, jih prodali na črni borzi (kaže, da bolje poznajo socialistično gospodarstvo kot sloviti ekonomist Evgenij Varga) in si nadeli uniforme poljskih generalov, v katerih so odpotovali na bojišče. Vsa španska emigracija zadržuje dih; napeto posluša moskovski radio in skrbno prebira »Pravdo«. Kje so trije špalski generali, od katerih sta dva rojena v Andaluziji, tretji pa v Galiciji? Vsi se nadejajo, da ne- zadržno napredujejo po poljski zemlji in da je osvobo- dilni odmev njihovega prodiranja segel že do Varšave. Kje so naši generali? Mnogi so mnenja, da na čelu svojih čet stiskajo obroč okoli Varšave: na levji general Modesto, na desni general Gordon, v sredini pa general Lister. Varšava, tvojje trpljenje bo skoraj pri kraju! Ali ne čutiš osvobodilnih sap svobode na pohodu? Naši trije generali ti prožijo roke! Španska emigracija spet diha in ne posluša več mo- skovskega radia in ne prebira več »Pravde«. In Varšava ne čaka več svojih osvoboditeljev. Naši generali ne pro- dirajo. Niso na bojišču, temveč mirno 400 kilometrov za fronto, enako daleč od Moskve kakor od Varšave. Niče- sar ne ukazujejo, nikomur ne poveljujejo; so v štabu generala Walterja, ki je med špansko vojno poveljeval 35. mednarodni diviziji in ki pripravila svoje čete, da bo vkorakal v Varšavo za četami rdeče armade, tako da ne bo mogel nihče podvomiti, da gre za osvobodilno vojno. Thorez in Marty bijeta novo bitko: Marty hoče iz Sovjetske zveze, Thorez pa se temu upira. Prvi se zaveda, da bo nekaj časa Alžir vodilno središče francoskega od- pora; priti pravi čas v Alžir pa pomeni, spraviti ljudem iz spomina, da je bil prebil najtežje dni vojne v Sovjetski

zvezi. To bi tudi pomenilo, dobiti prednost pred Thore- zom, ki bi se rad čimprej povrnil, da bi pozabili na njegovo dezerterstvo v dne, ko je Francija krvavo po- trebovala svoje najboljšo sinove; to bi pomenilo tudi, spozdrzati tja Duclosu in Franchonu, ki je nista mogli pravi čas popihati iz Francije, pa sedaj želita biti prvi in drugi borec francoskega odpora. Marty je zmagal. Uspelo mu je prepričati Dimitrova in De Gaulle: prvega, da ga je pustil iz Sovjetske zveze, drugega pa, da mu je dovolil vstop v Alžir. Odpotoval je s svojo ženo in z mnogo prtljage... Svet okoli mene se ožl. Skala nadaljuje svoj tek in je vedno bližja. Gora je temnejša kot kdaj poprej in tja, kjer sem in kjer bom ostal ne vem, koliko časa še, je padla noč. V malem krogu, kjer se gibljem, vlada strah brez priziva. Sleherno jutro prihajajo ljudje, ki delajo z me- noj, z mišo negotovosti na plečih: vedo, da je večerjaj — kakor sleherni dan — Irene Toboso, potem ko je zapu- stila Kominternu, šla v črno hišo, kjer ima Dolores svoje pisarne in je tam na dolgo in na široko šefu natančno o vsem poročala. Odtonek glasu nasmeš, pogled in celo molk, vse obli politično razlago. Ko sprejme poročilo, svodjaj premišljuje in ukrepa... Irene Toboso je strah in trepet vse španske emigracije. Gorje, če padeš pri njej v nemilosti. Strah jemlje ljudem v pisarnah Kominterne sleherno človeško dostojanstvo. Sicer pošteni ljudje si skušajo pridobiti naklonjenost šefov z vohunjenjem za drugimi in z ovaženjem. Castro, za kogar vsi vedo, da je v nemilosti, je stro- hotno osamljen. Pa ne, da bi nikogar ne imel na svoji strani in da jih ni mnogo, ki me vsak dan pozdravljajo in s kate- rimi govorim. A kaj to pomeni: da morda nisem sam, ločen od vseh in vsega. Vem, da ne morem odkritično govoriti z nikomer iz moje okolice in da ne morem nikomur zaupati svojih misli. Nobeden od njih mi ne bo stal ob strani tisti dan, ko me bo onan obsodila v imenu neporušene enotnosti partije in v imenu interesov adomovine proletariata, prve socialistične dežele na svetu. Vem, da me tisti dan nihče od njih ne bo branil, da nihče ne bo branil svoje resnice, ki se v mnogem sklada z mojo, ker jih je tudi med njimi mnogo, ki so se razočarali nad tem socializmom zatiranjia in revščine. Sam, čisto sam sem. Ogromna skala pa, ki se je odrgala z gore, katere vrh sega do neba, je bliže kot kdaj koli. Ne vem, kdaj bo pri meni: v nekaj dneh ali v nekaj tednih; gotovo je le, da je vedno bližja. Kadar koli me vidi, me Dolores priščno pozdravi. Toda predobro je poznan, da bi si ustvarjal iluzije: prepričana je, da je bližji sistem, kar ima za svojo prve veliko zmago nad asovrzniki ljudstva, in svojega ve- selja ne skriva...